

списувати з них книжку. І де їх набрати, тих матеріалів? Що було в голові, те стягнуто на папір. А коли можна було де дістати яку книжку, щоб на неї покласти ся та списати з неї приклади, то я це зробив. За те, що списав із памяти, не ручу, чи воно списане вірно. Колись буде можна перевірити й переправити . . .

Та й не така мета цієї книжки, щоби служити для других джерелом виводів, та ще й наукових. Вона — *граматика практична*, має собі за завдання в найкоротшому часі *ознайомити читачів із найважливішими законами української мови* та прикласти ті закони до життя, себто, використовувати ті закони в мові та на письмі.

Пишучи цю книжку, я мав на увазі всіх тих, що вже хоч трохи познайомлені з граматикою, хоч би й російською. То так із книжки можуть користати всі, що хоча трохи вчили ся, що скінчили хоч би й найнижчий тип народньої школи в Росії. Я старав ся так доступно розкласти, щоб усі могли книжку зрозуміти. Чи мені це вдало ся, те вже скажуть ті, що перечитувати муть мою граматичку.

Але передусім я мав на оці наше *вчительство*. Вихованого в російській школі, познайомленого зі старими методами навчання цього предмету, мені бажало ся нашого українського вчителя довести цією книжкою на инший, новий шлях розуміння цієї гарної, бо *речової*, науки. А щоб це розуміння з нього самому не зачало ся, щоб воно ширило ся далі, я укладав цю граматичку так, що звертав увагу на *спосіб*, як би то цього предмету *вчити других*. Досить буде тільки придивити ся до цілого укладу, до того, як я розяснюю поодинокі явища, щоб уявити ся, що в мене така була думка.

Не всі частини граматики однаково докладно розібрані. Але ж бо й у цих тяжких часах треба дивити ся на те, що для нас *зараз* найважливіше.

А найважливіше для нас то те, щоб ми навчили ся *правильно* (як це розуміти, гляди далі) *вживати значків на зсуки*, що їх має українська мова, та *форм*, якими вона розпорядкає.

Через те дві перші частини граматики вийшли куди ширшими, ніж третя — наука про речення. Але й тут, хоч